

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра публічного та приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 07 » 09 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Цивільне та сімейне право
Змістовий модуль «ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО»

для студентів

спеціальності	081 Право
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	081.00.01 Право

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1333/20
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20 20 р.

Київ – 2020

Розробники:

Орел Лілія Василівна, д. ю. н., доцент, професор кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Орел Лілія Василівна, д. ю. н., доцент, професор кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри публічного та приватного права (Лілія ОРЕЛ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 081.00.01 Право
2020 р.

Гарант освітньої програми (Наталія СЕРГІЄНКО)

Робочу програму перевірено
2020 р.

Заступник декана (Анфіса НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Цивільне та сімейне право				
<i>Вид дисципліни</i>	обов'язкова			
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська			
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	13 / 390			
<i>Курс</i>	2		2	
<i>Семестр</i>	3,4		3,4	
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	2			
<i>Обсяг кредитів</i>	13		13	
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	390		390	
<i>Аудиторні</i>	182		52	
<i>Модульний контроль</i>	26		-	
<i>Семестровий контроль</i>	30		-	
<i>Самостійна робота</i>	152		338	
<i>Форма семестрового контролю</i>	Екзамен		Екзамен	
Змістовий модуль «Цивільне право»				
<i>Курс</i>	2		2	
<i>Семестр</i>	3	4	3	4
<i>Обсяг кредитів</i>	6	4	6	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	180	120	180	120
<i>Аудиторні</i>	84	56	24	16
<i>Модульний контроль</i>	12	8		
<i>Семестровий контроль</i>	-	25		
<i>Самостійна робота</i>	84	31	156	104
<i>Форма семестрового контролю</i>	-	-	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – оволодіння студентами сукупністю знань в обсязі правового регулювання цивільних відносин та формування юридичного мислення на основі здобутих правових знань, підготовка кваліфікованих фахівців.

Завдання:

підготовка висококваліфікованих спеціалістів, здатних застосовувати норми цивільного права до конкретних правових ситуацій, детальне ознайомлення студентів з основними дефініціями дисципліни, історією цивільного права, Цивільним кодексом України та іншим діючим цивільним законодавством.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК) –

ЗК-2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях.

ЗК-3. Уміння планувати і організовувати свою професійну діяльність.

ЗК-4. Знання і розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи етичних стандартів та здатність діяти на їх основі.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією.

ЗК-8. Здатність проведення досліджень, уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії.

ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки.

ЗК-11. Вміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом.

ЗК-13. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Фахові компетентності спеціальності (ФК) –

ФК-3. Знання стандартів правничої професії.

ФК-8. Знання засад і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

ФК-9. Навички реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ФК-10. Уміння застосувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій.

ФК-11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

ФК-12. Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.

ФК-13. Здатність застосовувати юридичну аргументацію.

ФК-14. Здатність виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності.

ФК-15. Навички логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

ФК-16. Навички консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

ФК-17. Навички самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

ФК-18. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Робота в Центрі практичної юриспруденції

Під час занять в Центрі з дисципліни «Цивільне та сімейне право: Цивільне право» кожен студент має бути готовим викласти свої міркування з обговорюваних питань і аргументовано відстоювати свою позицію, яка містить аналіз вимог чинного законодавства, науково-методичної літератури, розумну критику, вміння поєднувати теоретичний матеріал з практичною діяльністю працівників юридичної сфери.

Обговорення питань теми може відбуватися у різних формах: співбесіди, загальної дискусії, вирішення практичних професійних ситуацій.

Метою занять в Центрі є засвоєння студентами теоретичних знань у сфері правового регулювання цивільних відносин та набуття практичних навичок для вирішення конкретних юридичних ситуацій. Під час їх проведення студенти повинні:

- самостійно аналізувати цивільно-правові явища;
- надавати консультації з цивільно-правових питань;
- укладати договори;
- розв'язувати практичні завдання, що виникають при застосуванні норм права до конкретних практичних ситуацій та складати відповідні документи.

3. Результати навчання за дисципліною

Студент має знати та розуміти, вміти:

СГ-1. Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин

СГ-2. Здійснювати синтез відповідних концепцій і доктринальних положень публічної політики у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

СГ-4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми

СГ-5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю

СГ-6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему

ДН-1. Узгоджувати план власного дослідження і самостійно формувати матеріали за визначеними джерелами

ДН-2. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для засвоєння складних питань з певної теми

К-1. Вільно володіти письмовою та усною державною мовою, правильно вживаючи правничу термінологію

К-2. Викладати матеріал з певної проблематики таким чином, щоб розкрити зміст основних питань

ПС-1. Належно використовувати цифрову і статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності

ПС-2. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних

ПС-3. Користуватися комп'ютерними програмами у межах стандартного програмного забезпечення з використанням електронних таблиць, графіків та інших можливостей

ПС-4. Працювати в групі як учасник, формуючи власний внесок у виконання завдань групи

ПР-1. Демонструвати знання і розуміння щодо визначення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи

ПР-3. Демонструвати необхідні знання та розуміння суті та змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні		
3 СЕМЕСТР							
Змістовий модуль 1.							
Тема 1. Поняття цивільного права, законодавства та правовідносин.	12	2	2	2		6	
Тема 2. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	12	2	2	2		6	
Тема 3. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	12	2	2	2		6	
Тема 4. Об'єкти цивільних правовідносин.	12	2	2	2		6	
Тема 5. Правочини.	12	2	2	2		6	
Тема 6. Представництво.	12	2	2	2		6	
Тема 7. Строки і терміни.	12	2	2	2		6	
Тема 8. Здійснення і захист цивільних прав.	12	2	2	2		6	
Тема 9. Поняття та види особистих немайнових прав.	12	2	2	2		6	
Тема 10. Права, що забезпечують природне існування людини.	12	2	2	2		6	
Тема 11. Права, які забезпечують соціальне існування особи.	12	2	2	2		6	
Тема 12. Поняття та види права власності.	12	2	2	2		6	
Тема 13. Здійснення та захист права власності.	12	2	2	2		6	
Тема 14. Речові права на чуже майно.	12	2	2	2		6	
Модульний контроль	12						
Усього за 3 семестр	180	28	28	28	-	84	
4 СЕМЕСТР							
Змістовий модуль 2.							
Тема 15. Поняття та види права інтелектуальної власності.	13	2	2	2		7	
Тема 16. Поняття та види спадкування.	9	2	2	2		3	
Тема 17. Поняття та види зобов'язань.	9	2	2	2		3	
Тема 18. Поняття та види договору.	9	2	2	2		3	
Тема 19. Договори з передачі майна у власність.	9	2	2	2		3	
Тема 20. Договори про передачу майна у користування.	9	2	2	2		3	
Тема 21. Договори про надання послуг.	9	2	2	2		3	
Тема 22. Договори про виконання робіт.	9	2	2	2		3	
Тема 23. Вішкодування шкоди в цивільному праві.	11	2	4	2		3	
Модульний контроль	8						
Семестровий контроль	25						
Усього за 4 семестр	120	18	20	18		31	

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
3 СЕМЕСТР						
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Поняття цивільного права, законодавства та правовідносин.	13	1	1			11
Тема 2. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	13	1		1		11
Тема 3. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	13	1		1		11
Тема 4. Об'єкти цивільних правовідносин.	13	1		1		11
Тема 5. Правочини.	13	1	1			11
Тема 6. Представництво.	13	1		1		11
Тема 7. Строки і терміни.	12			1		11
Тема 8. Здійснення і захист цивільних прав.	13	1		1		11
Тема 9. Поняття та види особистих немайнових прав.	13	1	1			11
Тема 10. Права, що забезпечують природне існування людини.	12			1		11
Тема 11. Права, які забезпечують соціальне існування особи.	12			1		11
Тема 12. Поняття та види права власності.	13	1	1			11
Тема 13. Здійснення та захист права власності.	12			1		11
Тема 14. Речові права на чуже майно.	15	1		1		13
Усього за 3 семестр	180	10	4	10		156
4 СЕМЕСТР						
Змістовий модуль 2.						
Тема 15. Поняття та види права інтелектуальної власності.	14	1	2			11
Тема 16. Поняття та види спадкування.	13	1		1		11
Тема 17. Поняття та види зобов'язань.	13	1	1			11
Тема 18. Поняття та види договору.	13	1	1			11
Тема 19. Договори з передачі майна у власність.	13	1		1		11
Тема 20. Договори про передачу майна у користування.	12			1		11
Тема 21. Договори про надання послуг.	12			1		11
Тема 22. Договори про виконання робіт.	12			1		11
Тема 23. Вішкодування шкоди в цивільному праві.	18	1		1		16
Усього за 4 семестр	120	6	4	6		104

5. Програма навчальної дисципліни

3 семестр Змістовий модуль 1.

Тема 1. Поняття цивільного права, законодавства та правовідносин.

Предмет цивільно-правового регулювання. Юридичний метод регулювання цивільних правовідносин. Учасники цивільних правовідносин. Співвідношення понять «учасник», «особа», «суб'єкт». Функції цивільного права. Основні принципи цивільного права. Визначення цивільного права.

Роль та місце цивільного права в системі права України. Співвідношення публічного та приватного права. Цивільне право, як приватне право. Система цивільного права як галузі права. Правові інститути цивільного права.

Поняття цивільного законодавства. Поняття актів цивільного законодавства України. Система актів цивільного законодавства України. Співвідношення цивільного права і цивільного законодавства. Конституція України (статті 13, 14, 41, 21, 23, 24, 27, 28, 29, 31, 32, 47). Цивільний кодекс України. Закони. Інші кодифікаційні акти цивільного законодавства. Спеціальні цивільні закони. Підзаконні нормативні акти: укази і розпорядження Президента України, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти міністерств і інших органів виконавчої влади (відомчі нормативно-правові акти). Порядок і значення офіційного опублікування нормативних актів. Роль звичаїв ділового обороту в регулюванні цивільних правовідносин. Практика судів. Рішення та висновки Конституційного Суду України, постанови Пленуму Верховного Суду України та Вищого Господарського Суду України. Кодифікація та інші форми систематизації цивільного законодавства України. Дія цивільного законодавства у часі. Зворотня сила цивільного закону. Дія цивільного законодавства у просторі та по колу осіб. Застосування цивільного законодавства. Диспозитивні і імперативні норми цивільного права. Тлумачення цивільно-правових норм. Застосування цивільного законодавства по аналогії. Зв'язок і диференціація цивільного та господарського законодавства.

Поняття цивільних правовідносин. Елементи та структурні особливості цивільних правовідносин. Зміст цивільних правовідносин. Поняття, зміст та види суб'єктивних цивільних прав. Поняття, зміст та види суб'єктивних обов'язків. Склад учасників (суб'єктів) цивільних правовідносин. Поняття цивільної правоздатності і дієздатності. Об'єкти цивільних правовідносин. Класифікація (види) цивільних правовідносин. Підстави виникнення та припинення цивільних правовідносин.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 2. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.

Співвідношення понять «людина», «особа», «суб'єкт права». Поняття цивільної правосуб'єктності. Поняття та обсяг цивільної правоздатності. Виникнення, припинення та зміст правоздатності. Рівність та невід'ємність правоздатності. Співвідношення правоздатності та суб'єктивного права. Правоздатність іноземних громадян та осіб без громадянства. Поняття та обсяг цивільної дієздатності. Визнання громадянина недієздатним. Правове положення фізичної особи-підприємця.

Ім'я та місце проживання фізичної особи. Підстави та порядок визнання особи безвісно відсутньою. Оголошення фізичної особи померлою. Правові наслідки оголошення фізичної особи померлою. Правові наслідки появи фізичної особи, яка була оголошена померлою. Поняття та основні завдання опіки і піклування. Акти цивільного стану. Правовий статус органів опіки та піклування. Категорії фізичних осіб, над якими встановлюється опіка та піклування. Порядок призначення опікуна або піклувальника. Права та обов'язки опікуна і піклувальника. Припинення опіки і піклування.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 3. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.

Виникнення поняття «юридична особа». Поняття та ознаки юридичної особи. Розвиток вчення про юридичні особи в науці цивільного права. Цивільна правоздатність та дієздатність фізичної

особи. Види юридичних осіб. Підприємницькі та непідприємницькі товариства. Поняття та види господарських товариств. Правовий статус філій та представництв юридичної особи. Порядок і способи утворення юридичних осіб. Установчі документи юридичної особи. Державна реєстрація юридичної особи та її правове значення. Припинення діяльності юридичної особи. Порядок ліквідації юридичної особи. Органи юридичних осіб. Неспроможність (банкрутство) юридичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності. Реорганізація юридичної особи. Способи реорганізації.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 4. Об'єкти цивільних правовідносин.

Поняття і види об'єктів цивільних правовідносин. Обороздатність об'єктів цивільних правовідносин. Поняття та види речей. Поняття майна. Тварини. Гроші та валютні цінності як об'єкти цивільних правовідносин. Поняття та особливості цивільно-правового режиму валютних цінностей. Поняття та основні види цінних паперів. Єдиний майновий комплекс підприємства як об'єкт правовідносин. Послуги та інші дії як об'єкти цивільних правовідносин. Результати творчої діяльності як об'єкти цивільних правовідносин. Інформація як об'єкт цивільних правовідносин. Особисті немайнові блага фізичної особи. Немайнові блага юридичної особи.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 5. Правочини.

Поняття і види правочинів. Односторонні, двосторонні та багатосторонні правочини. Оплатні і безоплатні правочини. Реальні і консенсуальні правочини. Умовні правочини. Тлумачення змісту правочину.

Умови дійсності правочинів. Сторони у правочині. Зміст правочину. Форма правочину. Недійсність правочину та її види. Нікчемні та оспорювані правочини. Недійсність частини правочину. Правові наслідки недійсності правочину. Визнання правочину недійсним та неукладеним. Момент недійсності правочину.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 6. Представництво.

Поняття представництва. Сфера застосування представництва. Види представництва. Сторони правовідносин з представництва. Повноваження представника. Наслідки укладення угоди особою, не уповноваженою на це, або з перевищенням повноважень. Довіреність. Форма та строк дії довіреності. Передоручення. Припинення довіреності. Наслідки припинення довіреності.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 7. Строки і терміни.

Поняття строків і термінів в цивільному праві. Види строків і термінів. Строки здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків. Порядок обчислення та початок перебігу строків. Поняття та значення строку позовної давності. Види строків позовної давності. Застосування позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється. Порядок обчислення строку позовної давності. Початок перебігу строку позовної давності. Зупинення, перерва і поновлення строків позовної давності. Наслідки закінчення строку позовної давності. Умови захисту порушеного права після закінчення строків позовної давності.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 8. Здійснення і захист цивільних прав.

Поняття здійснення цивільних прав. Основні принципи здійснення цивільних прав. Основні способи здійснення цивільних прав в момент виникнення та припинення цивільного права. Відмова від здійснення (нездійснення) особами своїх цивільних прав. Відчуження цивільних прав. Злиття цивільних прав кількох осіб в права однієї особи. Позбавлення цивільних прав. Трансформація одних цивільних прав в інші цивільні права особи. Межі здійснення цивільних прав та їх правова характеристика. Зловживання цивільним правом, його основні види та правові наслідки. Виконання цивільних обов'язків. Забезпечення виконання цивільних обов'язків.

Поняття і зміст суб'єктивного права на захист. Виникнення та здійснення права на захист. Способи захисту цивільних прав. Поняття та зміст самозахисту цивільних прав. Необхідна

оборона та крайня необхідність як засоби самозахисту цивільних прав. Момент виникнення та припинення права та захист цивільних прав.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 9. Поняття та види особистих немайнових прав.

Поняття та види особистих немайнових прав. Джерела правового регулювання особистих немайнових прав фізичної особи. Зміст та ознаки особистих немайнових відносин. Підстави виникнення особистих немайнових прав фізичної особи. Здійснення особистих немайнових прав. Особливості суб'єктного складу. Загальні та спеціальні суб'єкти особистих немайнових відносин. Захист особистих немайнових прав та поновлення порушеного особистого немайнового права. Спростування недостовірної інформації та заборона поширення інформації, якою порушуються особисті немайнові права. Відшкодування моральної шкоди.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 10. Права, які забезпечують природне існування фізичної особи.

Право на життя та здоров'я. Право на донорство. Право на свободу та особисту недоторканність. Право на безпечне довкілля. Право на сім'ю, опіку та піклування.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 11. Права, які забезпечують соціальне існування особи.

Право на ім'я. Право на гідність, честь і ділову репутацію. Право на індивідуальність. Право на особисте життя. Право на інформацію. Право на свободу творчості та вибір роду занять. Право на місце проживання та недоторканність життя. Право на свободу об'єднань та мирні зібрання.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 12. Поняття та види права власності.

Поняття власності та права власності. Зміст права власності. Поняття права власності в об'єктивному та суб'єктивному значенні. Форми і види права власності за законодавством України. Підстави виникнення прав власності та їх класифікація. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором. Ризик випадкової загибелі або псування речі. Юридичні гарантії здійснення права власності. Припинення права власності.

Право власності Українського народу. Поняття права приватної власності. Ознаки права приватної власності. Особливості підстав виникнення і припинення права приватної власності фізичних осіб. Суб'єкти та об'єкти права приватної власності фізичних осіб. Поняття та ознаки права власності юридичних осіб. Право власності окремих видів юридичних осіб. Суб'єкти та об'єкти права державної власності. Управління державним майном. Здійснення права державної власності. Правовий режим майна державного підприємства. Правовий режим майна казенного підприємства. Правовий режим майна державної установи. Зміст права повного господарського відання та оперативного управління. Поняття права комунальної власності. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності. Зміст та здійснення права комунальної власності. Поняття права спільної власності та її види.

Поняття спільної часткової власності. Права та обов'язки учасників спільної часткової власності. Право переважної купівлі частки в спільній власності. Право спільної сумісної власності. Право спільної власності подружжя. Законний правовий режим майна подружжя. Правовий режим майна подружжя за шлюбним контрактом. Право власності осіб, які ведуть селянське (фермерське) господарство. Захист права власності.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 13. Здійснення та захист права власності.

Поняття цивільно-правового захисту права власності. Право власника на витребування майна із чужого незаконного володіння. Право власника на витребування майна від добросовісного набувача. Правила проведення розрахунків при витребуванні майна із чужого незаконного володіння. Основні речово-правові засоби захисту права власності. Віндикаційний позов. Негаторний позов. Допоміжні речово-правові засоби захисту права власності. Позов про визнання права власності. Позов про виключення майна з опису (звільнення майна з-під арешту). Позов про захист прав співвласника у разі виділу, поділу та продажу спільного майна. Зобов'язально-правові засоби захисту права власності. Основні зобов'язально-правові засоби захисту права власності в

договірних відносинах. Відшкодування збитків, заподіяних невиконанням або неналежним виконанням боржником договору. Вимога кредитора щодо виконання боржником зобов'язання в натурі. Вимога кредитора щодо сплати неустойки і виконання зобов'язання. Відмова кредитора від договору. Допоміжні зобов'язально-правові засоби захисту права власності в договірних відносинах. Зобов'язально-правові засоби захисту права власності в недоговірних відносинах. Інші засоби захисту права власності.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 14. Речові права на чуже майно.

Поняття речових прав на чуже майно. Види речових прав на чуже майно та їх характеристика. Підстави виникнення речових прав на чуже майно. Об'єкти речових прав, їх види. Суб'єкти речових прав та їх види. Підстави та порядок припинення речових прав на чуже майно. Захист речових прав на чуже майно.

Рекомендовані джерела: [1-25]

4 семестр

Змістовий модуль 2.

Тема 15. Поняття та види права інтелектуальної власності.

Поняття власності та права власності. Зміст права власності. Поняття права власності в об'єктивному та суб'єктивному значенні. Форми і види права власності за законодавством України. Підстави виникнення прав власності та їх класифікація. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором. Ризик випадкової загибелі або псування речі. Юридичні гарантії здійснення права власності. Припинення права власності.

Право власності Українського народу. Поняття права приватної власності. Ознаки права приватної власності. Особливості підстав виникнення і припинення права приватної власності фізичних осіб. Суб'єкти та об'єкти права приватної власності фізичних осіб. Поняття та ознаки права власності юридичних осіб. Право власності окремих видів юридичних осіб. Суб'єкти та об'єкти права державної власності. Управління державним майном. Здійснення права державної власності. Правовий режим майна державного підприємства. Правовий режим майна казенного підприємства. Правовий режим майна державної установи. Зміст права повного господарського відання та оперативного управління. Поняття права комунальної власності. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності. Зміст та здійснення права комунальної власності. Поняття права спільної власності та її види.

Поняття спільної часткової власності. Права та обов'язки учасників спільної часткової власності. Право переважної купівлі частки в спільній власності. Право спільної сумісної власності. Право спільної власності подружжя. Законний правовий режим майна подружжя. Правовий режим майна подружжя за шлюбним контрактом. Право власності осіб, які ведуть селянське (фермерське) господарство. Захист права власності.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 16. Поняття та види спадкування.

Поняття спадкування та спадкового права. Види спадкування. Час та місце відкриття спадщини. Спадкоємці і спадкодавці. Підстави та порядок усунення від права на спадкування. Склад спадщини. Права та обов'язки, які не входять до складу спадщини. Права та обов'язки, які переходять за спадкуванням.

Поняття заповіту та права на заповіт. Права заповідача при укладенні заповіту. Заповідальний відказ. Покладення заповідачем на спадкоємців обов'язку вчинити дії майнового характеру. Підпризначення спадкоємця. Встановлення заповідачем сервітуту. Право на обов'язкову частку у спадщині. Загальні вимоги до форми заповіту. Посвідчення заповіту при свідках. Заповіт з умовою. Заповіт подружжя. Секретний заповіт. Спадковий договір. Недійсність заповіту. Порядок призначення виконавця заповіту. Повноваження виконавця заповіту. Контроль за виконанням заповіту.

Поняття та сутність черга ості спадкування за законом. Зміна черговості одержання права на спадкування. Розмір частки у спадщині спадкоємця за законом. Перша черга спадкоємців за законом. Друга черга спадкоємців за законом. Третя черга спадкоємців за законом. Четверта черга

спадкоємців за законом. П'ята черга спадкоємців за законом. Спадкування за правом представлення.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 17. Поняття та види зобов'язань.

Поняття зобов'язання та зобов'язального права. Види цивільно-правових зобов'язань. Загальна характеристика договірних та недоговірних зобов'язань. Підстави: виникнення, зміни та припинення зобов'язання. Сторони у зобов'язанні. Третя особа у зобов'язанні. Поняття та значення заміни осіб у зобов'язанні. Підстави заміни кредитора у зобов'язанні. Порядок заміни кредитора у зобов'язанні. Обсяг прав кредитора, що переходять до іншої особи. Зобов'язання, за якими заміна кредитора не допускається. Докази прав нового кредитора у зобов'язанні. Заперечення боржника проти вимоги нового кредитора у зобов'язанні. Поняття заміни боржника у зобов'язанні. Зміст, форма та сторони договору про заміну боржника у зобов'язанні. Правові наслідки заміни боржника у зобов'язанні, забезпеченому порукою або заставою.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 18. Поняття та види договору.

Визначення поняття договору. Види цивільно-правових поговорів. Зміст договору. Суттєві умови договору. Тиллові умови договору. Строк та ціна договору. Публічний договір. Договір приєднання. Попередній договір. Договір на користь третьої особи. Тлумачення договору.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 19. Договори з передачі майна у власність.

Поняття та предмет договору купівлі-продажу. Форма окремих видів договорів купівлі-продажу. Обов'язки продавця та покупця за договором купівлі-продажу. Ризик випадкового знищення або пошкодження товару. Кількість, асортимент, якість товару. Недоліки товару, за які несе відповідальність продавець. Комплектність, тара та упаковка товару. Ціна та порядок оплати товару. Оплата товарів, проданих у кредит. Оплата товару з розстроченням платежу. Страхування товару. Договір роздрібною купівлі-продажу. Продаж товарів за зразками. Продаж товарів з використанням автоматів. Договір з умовою доставки товару покупцеві. Особливості укладання та виконання окремих видів договорів купівлі-продажу.

Поняття та види договору міни (бартеру). Сторони та форма договору. Ціна договору та порядок проведення розрахунків між сторонами. Обмеження та заборони щодо застосування бартерних операцій в сучасних умовах. Обов'язки сторін за договором. Застосування правил договору купівлі-продажу до договору міни (бартеру). Особливості окремих видів договору міни (бартеру). Відповідальність сторін за порушення умов договору.

Поняття та значення договору поставки. Сторони за договором поставки. Строк дії договору поставки. Порядок поставки та доставки товарів. Асортимент товарів за договором поставки. Вибірка товарів. Тара та упаковка. Розрахунки за товари, що поставляються. Одностороння відмова від виконання договору поставки. Відповідальність сторін за порушення договору поставки.

Поняття договору на постачання сільськогосподарської продукції. Відмінність договору постачання сільгосппродукції від договору поставки та договору купівлі-продажу. Законодавство про договори на постачання сільгосппродукції. Закупівля сільгосппродукції для державних потреб. Сторони договору. Порядок укладання договору та його зміст. Предмет договору. Строки поставки продукції. Ціна договору. Місце постачання-приймання продукції за договором. Права та обов'язки сторін. Виконання та припинення договору. Відповідальність сторін за порушення умов договору.

Поняття та значення договору на постачання енергоресурсів. Сторони та зміст договору. Порядок укладання договору. Ціна договору та порядок розрахунків. Строки та терміни договору. Обов'язки постачальника та споживача за договором. Зміна та дострокове розірвання договору. Пролонгація та підстави припинення договору. Відповідальність сторін за порушення режиму постачання та споживання енергоресурсів.

Договір дарування. Поняття та види договору дарування. Предмет договору дарування. Сторони та форма договору дарування. Договір дарування з обов'язком передати дарунок в майбутньому. Договір дарування з покладенням на обдарованого обов'язку на користь третьої

особи. Пожертва Відмова від договору дарування. Скасування договору дарування. Відповідальність сторін за договором дарування.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 20. Договори про передачу майна у користування.

Поняття та види договору майнового найму. Сторони, форма, строк чинності договору майнового найму. Порядок передачі майна наймачеві. Права третіх осіб на майно, яке передається за договором. Правонаступництво при зміні власника на майно, яке передано за договором. Страхування предмета договору. Ризик випадкового знищення предмету договору. Поняття, сторони, форма та строк договору піднайму. Правові наслідки покращення чи погіршення майна за договором майнового найму. Здійснення поточного та капітального ремонту майна за договором. Розірвання договору майнового найму на вимогу наймодавця та на вимогу наймача. Підстави та порядок припинення договору. Відповідальність сторін за договором майнового найму.

Поняття та види договору оренди нерухомого майна. Форма та сторони договору. Порядок державні реєстрації договору найму нерухомого майна. Плата та форми розрахунків за договором. Суттєві умови договору найму нерухомого майна. Поняття, форма, сторони та зміст договору піднайму нерухомого майна. Розірвання договору за ініціативою одна із сторін. Відповідальність сторін за договором найму нерухомого майна.

Поняття та види договору найму житла. Сторони та форма договору найму житла. Предмет та строк договору найму житла. Правові наслідки зміни власника на житло, яке передано за договором найму. Обов'язки наймодавця та наймача за договором. Тимчасові мешканці. Порядок здійснення поточного та капітального ремонту житла за договором. Плата та форми розрахунків за договором. Поняття, форма, сторони та зміст договору піднайму житла. Заміна наймача у договорі найму житла. Розірвання договору на вимогу однієї із сторін. Відповідальність сторін за договором. Підстави припинення договору найму житла.

Поняття та види договору лізингу. Сторони за договором лізингу. Об'єкт лізингу. Форма договору лізингу. Істотні умови договору. Зворотний та прямий лізинг. Фінансовий, оперативний лізинг. Порядок передачі майна лізингоодержувачеві за договором. Право власності на об'єкт лізингу. Реєстрація договору лізингу. Лізингові платежі та порядок їх сплати. Розірвання договору за ініціативою однієї із сторін. Припинення договору лізингу. Відповідальність сторін за порушення умов договору лізингу.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 21. Договори про надання послуг.

Поняття договору перевезення, його основні види. Договір перевезення пасажирів та багажу. Договір перевезення вантажу. Сторони та форма договору перевезення. Перевезення транспортом загального користування. Перевезення у прямому змішаному сполученні. Провізна плати Страхування пасажирів, багажу та вантажів. Загальні засади відповідальності сторін за договором. Пред'явлення претензій і вчинення позовів за договірними перевезеннями. Відповідальність перевізника за заподіяння смерті або ушкодження пасажирів.

Поняття договору зберігання та його види. Відмінність договору зберігання від договору охорони. Сторони, форма та строк договору зберігання. Плата за зберігання. Користування річчю, переданою на зберігання. Зміна умов зберігання. Припинення зобов'язання зберігання на вимогу поклажодавця. Зберігання за законом. Відповідальність сторін за договором зберігання. Договір зберігання на товарному складі. Зберігання замісних речей з правом розпорядження ними. Складські документи. Подвійне складське свідоцтво. Просте складське свідоцтво. Зберігання речей у ломбарді. Зберігання цінностей у банку. Зберігання: рече в у камерах схову транспортних організацій. Зберігання речей у гардеробах. Зберігання речей у готелях. Зберігання речей, які є предметом спору (секвестр).

Соціально-економічна сутність страхування та його правове регулювання. Предмет договору страхування. Форма договору страхування. Істотні умови договору страхування. Основні страхові поняття. Укладення договору страхування на користь третьої особи. Обов'язки страховика і страхувальника. Умови та порядок здійснення страхової виплати. Відмова від

здійснення страхової виплати. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування.

Поняття та види договору доручення. Строк договору доручення. Форма та сторони договору доручення. Предмет договору. Право повіреного на плату. Виконання доручення. Обов'язки та права сторін за договором доручення. Порядок та правові наслідки передоручення. Обов'язки спадкоємців сторін за договором доручення. Припинення договору доручення. Відповідальність сторін за порушення умов договору.

Правове регулювання комісійних правовідносин. Поняття та види договору комісії. Форма договору комісії. Сторони та зміст договору комісії. Право власності комітента. Комісійна плата. Відступ від вказівок комітента. Договір субкомісії, його форма, зміст та сторони. Порука комісіонера за виконання угоди третьою особою (делькредере). Звіт комісіонера. Припинення договору комісії. Відповідальність сторін за договором комісії.

Система нормативно-правових актів України у галузі кредитування. Поняття договору кредиту та його основні види. Комерційний кредит. Товарний кредит. Міжбанківський кредит. Кредитна операція, кредитна лінія, кредитний ризик, кредитоспроможність та платоспроможність. Сторони та форма договору кредиту Відмова від надання або одержання кредиту. Зміст договору кредиту. Порядок укладення договору. Підстави припинення та пролонгації договору. Відповідальність сторін за порушення умов договору кредиту.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 22. Договори про виконання робіт.

Поняття договору підряду та його основні види. Сторони договору: підрядник, генеральний підрядник, субпідрядник, замовник. Форма договору підряду. Порядок виконання підрядних робіт з матеріалу підрядника та його засобами. Виконання підрядних робіт з матеріалу замовника. Ризик випадкового знищення майна, яке надано для виконання підрядних робіт за договором. Визначення кошторису за договором. Строки виконання підрядних робіт. Права підрядника та права замовника за договором. Обов'язки підрядника та обов'язки замовника. Порядок оплати виконаних робіт за договором підряду. Розрахунки між сторонами у разі знищення предмета договору підряду або неможливості закінчення роботи. Гарантія якості виконаних підрядних робіт. Позовна давність за позовами про неналежну якість роботи за договором підряду. Відповідальність сторін за порушення умов договору. Підстави та порядок припинення договору підряду.

Поняття договору будівельного підряду та його види. Сторони та форма договору будівельного підряду. Право власності на об'єкт будівництва. Розробка та затвердження проектно-кошторисної документації. Забезпечення будівництва та оплата підрядних робіт. Ризик випадкового знищення або пошкодження об'єкта будівництва. Порядок передання та прийняття виконаних будівельних робіт. Гарантії якості за договором підряду. Усунення недоліків за рахунок замовника та за рахунок підрядника. Відповідальність сторін за договором будівельного підряду.

Роль та значення договорів на виконання проектних та пошукових робіт. Поняття та основні види договорів. Сторони та форма договору. Виконання робіт за договором. Порядок оплати виконаних робіт за договором. Здача та прийняття виконаних робіт. Права сторін за договором на результати виконаних робіт. Відповідальність сторін за порушення умов договору підряду на виконання проектних та пошукових робіт.

Рекомендовані джерела: [1-25]

Тема 23. Відшкодування шкоди в цивільному праві.

Поняття зобов'язання внаслідок заподіяння шкоди. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду. Суб'єкти зобов'язальних правовідносин, які виникають внаслідок завдання шкоди. Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності. Відповідальність за шкоду, завдану спільно кількома особами. Право регресу до винної особи. Способи відшкодування шкоди, завданої майну потерпілого. Урахування вини потерпілих і майнового становища фізичної особи, яка завдала шкоду. Відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою відповідальність.

Поняття відповідальності юридичної або фізичної особи за шкоду, завдану їхнім працівником. Підстави та умови відповідальності юридичної або фізичної особи за шкоду, завдану її працівником. Суб'єкти зобов'язання із відшкодування шкоди. Суб'єкти права на відшкодування шкоди Об'єкти відшкодування шкоди. Порядок відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником.

Відшкодування шкоди, завданої державним органом влади або органом місцевого самоврядування.

Відшкодування шкоди, завданої незаконними діями правоохоронних органів.

Відшкодування шкоди, завданої малолітньою або неповнолітньою особою.

Відшкодування шкоди, завданої недієздатною, обмежено дієздатною особою або особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій.

Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду. Відшкодування майнової шкоди фізичній особі, яка потерпіла від злочину.

Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою. Урахування вини потерпілого і матеріального становища фізичної особи, яка завдала шкоди.

Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.

Відшкодування ядерної шкоди.

Відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою цивільну відповідальність.

Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.

Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

Рекомендовані джерела: [1-25]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для денної форми навчання

3 СЕМЕСТР

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий Модуль 1	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	14	14
2	Відвідування семінарських занять	1	14	14
3	Відвідування практичних занять	1	14	14
4	Робота на практичному занятті	10	140	140
5	Робота на семінарському занятті	10	140	140
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5
7	Виконання модульної роботи	25	12	300
	Разом	-	-	627
	Максимальна кількість балів:		627	
	Розрахунок коефіцієнта:		0,159	
	Підсумковий бал		100	

4 СЕМЕСТР

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий Модуль 2	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	9	9
2	Відвідування семінарських занять	1	10	10
3	Відвідування практичних занять	1	9	9
4	Робота на практичному занятті	10	90	90
5	Робота на семінарському занятті	10	100	100
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5
7	Виконання модульної роботи	25	8	200
	Разом	-		423
	Максимальна кількість балів:		423	
	Розрахунок коефіцієнта:		0,236	
	Підсумковий бал		100	

для заочної форми навчання 3 СЕМЕСТР

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий Модуль 1	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	5	5
2	Відвідування семінарських занять	1	2	2
3	Відвідування практичних занять	1	5	5
4	Робота на практичному занятті	10	5	50
5	Робота на семінарському занятті	10	2	20
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5
	Разом	-	-	87
	Максимальна кількість балів:		87	
	Розрахунок коефіцієнта:		1,149	
	Підсумковий бал		100	

4 СЕМЕСТР

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий Модуль 2	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	3	3
2	Відвідування семінарських занять	1	2	2
3	Відвідування практичних занять	1	3	3
4	Робота на практичному занятті	10	3	30
5	Робота на семінарському занятті	10	2	20
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5
	Разом	-		63
	Максимальна кількість балів:	63		
	Розрахунок коефіцієнта:	1,587		
	Підсумковий бал	100		

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Завдання, що виносяться на самостійне опрацювання (3 семестр)

1. Дослідіть генезис цивільного права.
2. Дослідіть які міжнародні договори обов'язкові для виконання на території України.
3. Складіть класифікацію цивільних правовідносин за різними критеріями. Наведіть приклади цивільних правовідносин.
4. Дослідіть значення, підстави і порядок відшкодування моральної шкоди.
5. Дослідіть відмінність строків та термінів в цивільних правовідносинах.

Завдання, що виносяться на самостійне опрацювання (4 семестр)

1. Дослідіть види прав інтелектуальної власності.
2. Складіть таблицю особливостей договорів за Цивільним кодексом України.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх

	вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Цивільне та сімейне право: Цивільне право» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів у формі екзамену з дисципліни «Цивільне та сімейне право» здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістових модулів: «Цивільне право», «Сімейне право».

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Змістовий модуль 1.

1. Принципи цивільного права.
2. Предмет цивільного права.
3. Метод цивільно-правового регулювання
4. Цивільне законодавство України: поняття та структура.
5. Цивільні правовідносини: поняття, види, елементи.
6. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків.
7. Право на захист у цивільному праві.
8. Способи захисту цивільних прав
9. Цивільна правоздатність фізичної особи
10. Місце проживання фізичної особи
11. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою
12. Оголошення фізичної особи померлою
13. Цивільна дієздатність малолітніх осіб.
14. Цивільна дієздатність неповнолітніх осіб .
15. Повна цивільна дієздатність фізичних осіб.
16. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи
17. Визнання фізичної особи недієздатною
18. Поняття, ознаки юридичної особи
19. Види юридичних осіб
20. Організаційно-правові форми юридичних осіб.
21. Порядок створення юридичних осіб. Державна реєстрація.
22. Способи індивідуалізації юридичних осіб (найменування, місцезнаходження)
23. Поняття та види правочинів.
24. Умови дійсності правочинів.
25. Форма правочинів.
26. Недійсні правочини та їх види.
27. Правові наслідки визнання правочину недійсним.
28. Правові наслідки недодержання вимог закону про форму правочину
29. Правові наслідки вчинення правочину неповнолітніми особами за межами їх дієздатності.
30. Правові наслідки вчинення правочину фізичною особою, цивільна дієздатність якої обмежена.
31. Правові наслідки вчинення правочину недієздатною фізичною особою.
32. Правові наслідки вчинення правочину, який порушує публічний порядок.
33. Поняття та види представництва.
34. Довіреність. Форма, строк, види довіреності.
35. Припинення представництва за довіреністю.
36. Строки та терміни в цивільному праві: поняття та види
37. Позовна давність. Загальна та спеціальна позовна давність. Початок перебігу позовної давності.
38. Поняття, ознаки та види особистих немайнових прав фізичної особи.

39. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи.
40. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.
41. Поняття та зміст права власності.
42. Здійснення права власності.
43. Право приватної власності.
44. Право державної власності.
45. Право комунальної власності.
46. Набуття права власності за договором.
47. Набуття права власності на новостворене майно.
48. Припинення права власності.
49. Право спільної часткової власності.
50. Способи захисту права власності.

Змістовий модуль 2.

1. Поняття, види та зміст договору купівлі-продажу.
2. Відповідальність продавця за продаж товару неналежної якості.
3. Купівля-продаж нерухомого майна: загальна характеристика.
4. Договір поставки: загальна характеристика.
5. Договір контрактації сільськогосподарської продукції: загальна характеристика.
6. Договори постачання енергоресурсів: загальна характеристика.
7. Договір міни: загальна характеристика.
8. Поняття, види та форма договору дарування.
9. Договір пожертви. Загальна характеристика і відмінність від договору дарування.
10. Підстави і порядок відмови та скасування договору дарування.
11. Договір ренти: загальна характеристика, види.
12. Відмінність договору ренти від суміжних договорів.
13. Договір довічного утримання (догляду): загальна характеристика.
14. Договір майнового найму (оренди): загальна характеристика.
15. Договір найму нерухомого майна: його особливості.
16. Договір найму транспортного засобу: його особливості.
17. Поняття, торони, суттєві умови договору лізингу.
18. Поняття, форма та зміст договору позички.
19. Поняття, види, сторони та зміст договору підряду.
20. Поняття, сторони та зміст договору будівельного підряду.
21. Поняття, види, форма та зміст договору про надання послуг.
22. Поняття, сторони та зміст договору перевезення пасажирів або вантажу.
23. Поняття, види, сторони, форма та зміст договору зберігання.
24. Спеціальні види зберігання.
25. Поняття, види, сторони та зміст договору страхування.
26. Договір доручення: загальна характеристика.
27. Порядок та правові наслідки передоручення.
28. Договір комісії: загальна характеристика. Відмінність від суміжних договорів.
29. Договір управління майном: загальна характеристика.
30. Договір позики: загальна характеристика.
31. Кредитний договір: загальна характеристика та особливості щодо процентів у договорі.
32. Договір банківського вкладу: загальна характеристика та види.
33. Договір банківського рахунку: загальна характеристика, черговість списання коштів з рахунку та підстави розірвання договору .
34. Договір факторингу: загальна характеристика та відмінність від цесії.
35. Договори про розпоряджання правами інтелектуальної власності: загальна характеристика, види.
36. Договір комерційної концесії: загальна характеристика.
37. Договори про спільну діяльність: загальна характеристика, види.
38. Поняття, підстави та види недоговірних зобов'язань.

39. Склад недоговірних зобов'язальних правовідносин.
40. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу.
41. Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу.
42. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.
43. Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної та юридичної особи.
44. Створення загрози життю, здоров'ю та майну фізичної особи.
45. Підстави та умови відповідальності за завдану шкоду.
46. Відшкодування шкоди, завданої особою внаслідок самозахисту.
47. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності.
48. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником.
49. Відшкодування шкоди, завданої незаконним рішенням або дією органу державної влади або місцевого самоврядування.
50. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями чи діями органу дізнання, попереднього слідства, прокуратури або суду.
51. Відшкодування майнової шкоди фізичній особі, яка потерпіла від злочину.
52. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою особою.
53. Відшкодування шкоди, завданої кількома малолітніми особами.
54. Відшкодування шкоди, завданої неповнолітньою особою.
55. Відшкодування шкоди, завданої кількома неповнолітніми особами.
56. Відшкодування шкоди батьками, позбавленими батьківських прав.
57. Відшкодування шкоди, завданої недієздатною фізичною особою.
58. Відшкодування шкоди, завданої обмежено дієздатною особою.
59. Відшкодування шкоди, завданої особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій.
60. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.
61. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок взаємодії кількох джерел підвищеної небезпеки.
62. Відшкодування шкоди, завданої спільно кількома особами.
63. Право регресу до винної особи.
64. Способи відшкодування шкоди, завданої майну потерпілої особи.
65. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я.
66. Відшкодування шкоди, завданої фізичній особі під час виконання нею договірних зобов'язань.
67. Відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я малолітньої або неповнолітньої особи.
68. Відшкодування шкоди, завданої смертю особи.
69. Відшкодування моральної та немайнової шкоди.
70. Зобов'язання із набуття або збереження майна без достатньої правової підстави.
71. Відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат на його утримання.
72. Поняття спадкування та спадкового права, види спадкування.
73. Час та місце відкриття спадщини.
74. Спадкоємці і спадкодавці.
75. Підстави та порядок усунення від права на спадкування.
76. Склад спадщини, права та обов'язки, які не входять до складу спадщини.
77. Поняття та порядок укладення заповіту.
78. Права заповідача на призначення спадкоємців і визначення їхніх часток у спадщині.
79. Право на обов'язкову частку у спадщині.
80. Заповідальний відказ.
81. Підпризначення спадкоємця.
82. Встановлення сервітугу у заповіті.
83. Заповіт з умовою.
84. Заповіт подружжя.
85. Секретний заповіт.
86. Недійсність заповіту.
87. Черги спадкування за законом.

88. Спадкування за правом представлення.
89. Зміна черговості одержання права на спадкування.
90. Охорона спадкового майна.
91. Відумерлість спадщини.
92. Пропущення строку прийняття спадщини.
93. Призначення виконавця заповіту, його повноваження.
94. Прийняття спадщини.
95. Порядок одержання свідоцтва про право на спадщину.
96. Спадковий договір.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

для денної форми навчання

3 СЕМЕСТР

Усього: 180 год., із них: лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год., практичні заняття – 28 год,
модульний контроль – 12 год., самостійна робота – 84 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі (бали)	Змістовий модуль 1. (627 б)							
Лекції (бали)	<i>Л1 (1 б) Л2(1 б) Л3(1 б)</i>	<i>Л4 (1 б) Л5(1 б) Л6(1 б)</i>	<i>Л7 (1 б) Л8 (1 б) Л9 (1 б)</i>	<i>Л10 (1 б) Л11 (1 б)</i>	<i>Л12 (1 б)</i>	<i>Л13 (1 б)</i>	<i>Л14 (1 б)</i>	
Семінарські заняття (бали)	<i>С1 (11б)</i>	<i>С2 (11б) С3 (11б)</i>	<i>С4 (11б) С5 (11б)</i>	<i>С6 (11б) С7(11б)</i>	<i>С8 (11б) С9 (11б)</i>	<i>С10 (11б) С11 (11б)</i>	<i>С12(11б) С13(11б)</i>	<i>С14(11б)</i>
Практичні заняття (бали)	<i>П1 (11б) П2 (11б)</i>	<i>П3 (11б) П4 (11б)</i>	<i>П5 (11б) П6 (11б)</i>	<i>П7 (11б) П8 (11б)</i>	<i>П9 (11б) П10 (11б)</i>	<i>П11 (11б) П12 (11б)</i>	<i>П13 (11б) П14 (11б)</i>	
СР (бали)	<i>Письмове завдання (5 балів)</i>							
Модульна КР			<i>Мкр- 25 балів</i>	<i>Мкр- 25 балів</i>	<i>Мкр- 25 балів</i>	<i>Мкр- 25 балів</i>	<i>Мкр- 25 балів</i>	<i>Мкр- 25 балів</i>
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль 100 балів Модуль «Цивільне та сімейне право» - Залік 100 балів</i>							

4 СЕМЕСТР

Усього: 120 год., із них: лекції – 18 год., семінарські заняття – 20 год., практичні заняття – 18 год,
модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 31 год., семестровий контроль – 25 год

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі (бали)	Змістовий модуль 1. (627 б)							
Лекції (бали)	<i>Л1 (1 б) Л2(1 б) Л3(1 б)</i>	<i>Л4 (1 б) Л5(1 б) Л6(1 б)</i>	<i>Л7 (1 б) Л8 (1 б) Л9 (1 б)</i>					
Семінарські заняття (бали)		<i>С1 (11б)</i>	<i>С2 (11б) С3 (11б)</i>	<i>С4 (11б) С5 (11б)</i>	<i>С6 (11б) С7(11б)</i>	<i>С8 (11б) С9 (11б)</i>	<i>С10 (11б)</i>	
Практичні заняття (бали)				<i>П1 (11б) П2 (11б)</i>	<i>П3 (11б) П4 (11б)</i>	<i>П5 (11б) П6 (11б)</i>	<i>П7 (11б) П8 (11б)</i>	<i>П9 (11б)</i>
СР (бали)	<i>Письмове завдання (5 балів)</i>							
Модульна КР			<i>Мкр- 25 балів</i>	<i>Мкр- 25 балів</i>			<i>Мкр- 25 балів</i>	<i>Мкр- 25 балів</i>
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль 100 балів Модуль «Цивільне та сімейне право» - Екзамен (40 балів) Всього: 100 балів</i>							

для заочної форми навчання

3 СЕМЕСТР

Усього: 180 год., із них: лекції – 10 год., семінарські заняття – 4 год., практичні заняття – 10 год,
самостійна робота – 156 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі (бали)	Змістовий модуль 1. (87 б)							
Лекції (бали)	<i>Л1 (1 б) Л2 (1 б)</i>	<i>Л3 (1 б) Л4 (1 б)</i>	<i>Л5 (1 б) Л6 (1 б)</i>					
Семінарські заняття (бали)				<i>С1 (11б)</i>	<i>С2 (11б)</i>			
Практичні заняття (бали)				<i>П1 (11б) П2 (11б)</i>	<i>П3 (11б) П4 (11б)</i>	<i>П5 (11б)</i>		
СР (бали)	<i>Письмове завдання (5 балів)</i>							
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль 100 балів Модуль «Цивільне та сімейне право» - Залік 100 балів</i>							

4 СЕМЕСТР

Усього: 120 год., із них: лекції – 6 год., семінарські заняття – 4 год., практичні заняття – 6 год,
самостійна робота – 104 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі (бали)	Змістовий модуль 1. (63 б)							
Лекції (бали)	<i>Л1 (1 б) Л2 (1 б) Л3 (1 б)</i>							
Семінарські заняття (бали)		<i>С1 (11б)</i>	<i>С2 (11б)</i>					
Практичні заняття (бали)				<i>П1 (11б) П2 (11б)</i>	<i>П3 (11б)</i>			
СР (бали)	<i>Письмове завдання (5 балів)</i>							
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль 100 балів Модуль «Цивільне та сімейне право» - Екзамен (40 балів) Всього: 100 балів</i>							

8. Рекомендовані джерела

Базові

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. –1996. –№30. –Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40-48. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України // Офіційний вісник України. –2003. –№11. –Ст. 462.
4. Сімейний кодекс України від 10.01.2002//Відомості Верховної Ради України.-2002.-№21-22.-Ст.135.
5. Про державні адміністрації: Закон України // Відомості Верховної Ради України, 1997.№ 24
6. Про місцеве самоврядування: Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 1997 - № 25.
7. Про місцеве самоврядування: Закон України// Офіційний Вісник України-1997.-№ 25.-Ст. 20.
8. Про приватизацію державного житлового фонду: Закон України від 19.06.92 № 2482
9. Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію): Закон України від 06.03.92 № 2171
10. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04.1991 № 987
11. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 // ВВР. – 1991. - № 49. - Ст.682
12. Про приватизацію державного майна: Закон України від 04.03.92 № 2163
13. Про приватизаційні папери: Закон України від 06.03.92 № 2173
14. Про громадські об'єднання Закон України від 22.05.2012// Відомості Верховної Ради України. – 2013. - №1. – Ст. 1.
15. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121
16. Про право власності на окремі види майна. Постанова Верховної Ради України від 19.06 1992//Відомості Верховної Ради України.-1992.-1992.-Ст.512.
17. Правила опіки та піклування від 26.05.1999
18. Про цінні папери та фондовий ринок. Закон України від29.02.2006р./Голос України.-2006.-№69.
19. Про інформацію. Закон України від 02.10.1992//Відомості Верховної РадиУкраїни.-1992.-№26.- Ст.650.
20. Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку: Закон України від 14.05.2015 № 417 // Голос України, 2015, № 101 від 10.06.2015
21. Про ліцензування видів господарської діяльності Закон України від 02..03.2015 //Відомості Верховної Ради України, 2015. – № 13 – Ст.93
22. Про добровільне об'єднання територіальних громад Закон України від 05.02.15 // ВВР, 2015 – № 13 – Ст. 91
23. Декрет Кабінету Міністрів України « Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.021993// Відомості Верховної РадиУкраїни.-1993.-№17.-Ст.184.
24. Цивільне право України: навчальний посібник для підготовки студентів / уклад.: І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. - Київ : Центр учбової літератури, 2018. - 202 с.
25. Цивільне право України. Загальна частина : підручник / за ред.: І. А. Бірюкова, Ю. О. Заїки. - Київ : Правова єдність, 2014. - 510 с.

Додаткові:

26. Агарков М.М. Ценность частного права / М.М.Агарков //Избранные труды по гражданскому праву: в 2-х т. Т.1.- М.6 ЦентрЮрИнфор, 2002.-490с.
27. Азімов Ч. Поняття і зміст приватного права /Ч.Азімов//Вісник Академії правових наук України.- 1998.-№ 3.-50-58с.
28. Алексеев С.С. Частное право: научно-публицистический очерк/С.С.Алексеев.-М.:Статут, 1999.- 166с.
29. Алієва-Барановська, В. Коротка історія цивільних кодексів України / В. Алієва-Барановська // Юридична Україна: Щомісячний правовий часопис. – 2015. – №3. – С. 4 - 9.
30. Антошкіна В. К. Способи тлумачення в цивільному праві та їх роль в правозастосовній практиці [Текст] / В. К. Антошкіна // Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. – 2015. – №3. – С. 110 - 114.
31. Бабий Я. Правовые основания разрешения хозяйственных споров третейскими судами //Предпринимательство, хозяйство и право, 1997, №10.
32. Базилевич А.И. Формы защиты субъективных гражданских прав: Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Ульяновск, 2001.
33. Бервено С.М. Проблеми договірної права України.: моногр./С.М.Бервено.- К.:Юрінком україни, 2006.-392с.
34. Борисова В. Інститут юридичної особи у праві України// Право України, -2010, -№ 12.- 25 с.

35. Бірюков І. Межі цивільно-правового регулювання відносин, об'єктом, об'єктом яких є життя, здоров'я і тілесна недоторканість// Право України, -2011, -№ 1.- 209с.
36. Бірюков В.І. Відповідальність за шкоду, завдану малолітніми, неповнолітніми та недієздатними особами/ В.І.Бірюков// Бюлетень Міністерства юстиції України: Офіційне видання. - 2012.-№ 12. – С.22-26
37. Блажівська Н. Є. Особливості вчинення окремих видів електронних односторонніх правочинів / Н. Є. Блажівська // Університетські наукові записки : часопис Хмельницького університету управління та права. – 2015. – №2. – С. 95 - 102.
38. Булеца С. Б. Цивільно-правові відносини у галузі медичної діяльності: проблеми теорії та практики : монографія / С. Б. Булеца. – Ужгород : Ліра, 2015. – 600 с.
39. Весна Н. О. Деякі питання визначення поняття цивільно-правового договору / Н. О. Весна // Університетські наукові записки : часопис Хмельницького університету управління та права. – 2015. – №2. – С. 103 - 108.
40. Вербіцька М. Деякі практичні аспекти розгляду судом справ про визнання фізичної особи недієздатною / М. Вербіцька // Юридичний вісник. – 2015. – №1. – С. 48 - 53.
41. Венедиктова І.В. Охраняемый законом интерес в гражданском праве: монография.-Х.:Право, 2012.- 508с.
42. Виговський О. Бездокументарні цінні папери в системі об'єктів цивільних прав // Право України, - 2010, -№ 12.- ст.95.
43. Воеводін Б. Етика, естетика реклами й суспільна мораль/ Б. Воеводін // Юридичний вісник. – 2015. – №1. – С. 96 - 100.
44. Висновки Верховного Суду України у цивільних справах за II півріччя 2015 р. [Текст] // Вісник Верховного Суду України : Офіційне науково-практичне видання. – 2016. – №5. – С.17 - 41.
45. Булеца С. Вік при наданні медичної допомоги: цивільно-правовий аналіз// Право України, -2011, -№ 5.-212с.
46. Грибанов В. П. Пределы осуществления и защиты гражданских прав. - М., 1972.
47. Грибанов В.П. Осуществление и защита гражданских прав. – «Статут», 2000.
48. Грибанов В.П. Осуществление и защита гражданских прав. М.: Издательство «Статут», 2001.
49. Глотова О. В. Правове регулювання угод із земельними ділянками в Україні [Текст] : монографія / О. В. Глотова. – Одеса : Фенікс, 2008. – 256 с.
50. Гринько С.Д. Шкода і збитки як умови цивільно-правової відповідальності: порівняльно - правовий аналіз /С.Д.Гринько, С.В.Заверюха// Хмельницький університет управління та права:Часопис Хмельницького університету управління та права.- 2012.-№ 4.- С.101-109 Гриценко, Г.Окремі питання виконання солідарних зобов'язань з активною та пасивною множинністю осіб [Текст] / Г. Гриценко // Підприємництво, господарство і право: Щомісячний науково-практичний господарсько-правовий журнал. – 2014. – №7. – С.28-31.
51. Грошева О. Нотаріальна і судова форми захисту суб'єктивних прав // Право України, 2006, №1.
52. Дякович М. М. Правочини: практика нотаріального посвідчення/ М. М. Дякович // Довідник нотаріуса: науково-довідкове видання. – 2013. – №5-6. – С.4-190.
53. Йоффе О.С. Избранные труды: в 4-х т.Т.1.Правоотношения по советскому гражданскому праву. Ответственность по советскому гражданскому праву/О.С.Йоффе.-М.;СПб.:Юридический центр Пресс, 2003.-574с.
54. Гуйван П.Д. Позовна давність: монографія.-Х.:Право, 2012.-448с.
55. Дзера О. Цивільно-правова конфіскація в контексті змін ст..228 ЦК України.// Право України, -2011, -№ 5.- 69.
56. Довгерт А. Кодифікація цивільного права незалежної України - важливий етап розвитку цивілістичної доктрини/ А. Довгерт // Право України: Юридичний журнал / МініОст України. – 2014. – №6. – С. 35 - 47.
57. Домашевсько М. Про теоретичні погляди на власність// Право України, -2010, -№ 12.- 95 с.
58. Заїка Ю. О. Зобов'язання, які виникають при створенні загрози життю, здоров'ю або майну, в системі недоговірних зобов'язань / Ю. О. Заїка // Юридична наука. – 2014. – №7. – С.20-28.
59. Ейвазова С. Р. Про судову практику вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням позовної давності / С. Р. Ейвазова // Вісник господарського судочинства: Офіційний друкований орган Вищого Господарського Суду України. – 2012. – №1. – С.75-79.
60. Єрмоєнко Г. Сутність інтересу у цивільно-правовому контексті [Текст] / Г. Єрмоєнко // Публічне право: науково-практичний юридичний журнал. – 2014. – №2. – С. 234 - 241.
61. Жилінкова І. Комплексні цивільні правовідносини: поняття, структура, ознаки // Право України, - 2010, -№ 12.- с.11
62. Залоговое право. Учебное и практическое пособие // Под ред. А.А.Вишневого. “БЕК”, М., 1996.

63. Зозуляк, О. Теоретико-правові аспекти класифікації непідприємницьких юридичних осіб за порядком створення / О. Зозуляк // Юридична Україна : Щомісячний правовий часопис. – 2015. – №4-5. – С. 55 - 60.
64. Интересная книга о злоупотреблении правом // Государство и право.–1997.–№ 4.
65. Иоффе О.С., Гражданско-правовая охрана интересов личности / Под ред. Б.Б. Черепашина. М.: Издательство «Юридическая литература», 1969.
66. Кочина О. Становлення та розвиток інституту компенсації моральної шкоди за порушення авторських та суміжних прав / О. Кочина // Юридична Україна: Щомісячний правовий часопис. – 2014. – №8. – С. 41 - 46.
67. Кохановська О. В. До питання про захист персональних даних в Україні / О. В. Кохановська // Вісник Верховного Суду України: Офіційне науково-практичне видання. – 2011. – №6. – С.28-33.
68. Луць В.В. Сроки в гражданских правоотношениях // Правоведение. – 1989. - № 1, С. 40.
69. Луць В.В. Строки і терміни в новому Цивільному кодексі України // Юридична Україна. – 2003. - № 11, С. 5-7.
70. Луць В.В. Строки у цивільних правовідносинах: Конспекти лекцій з спецкурсу. – Львів: Вид-во Львівського державного університету, 1992, С. 15-16, 21.
71. Мухамедова Е. Право людини на безпечне для життя і здоров'я довкілля [Текст] / Е. Мухамедова // Право України Юридичний журнал / МінЮст України. – 2010. – №5. – С.161-167.
72. Опришко Д. Відповідальність учасників договірних об'єднань підприємств за зобов'язаннями об'єднань / Д. Опришко // Право України: Юридичний журнал / МінЮст України. – 2014. – №7. – С. 261 - 266.
73. Панченко І. М. Визнання права власності: теоретичний аналіз / І. М. Панченко // Часопис Київського університету права: Український науково-теоретичний часопис. – 2012. – №1. – С.218-221.
74. Панченко С. С. Правова природа строку в цивільному праві / С. С. Панченко // Університетські наукові записки : часопис Хмельницького університету управління та права. – 2015. – №3. – С. 87 - 97.
75. Пленюк М. Місце правостановлюючого юридичного факту в механізмі цивільно-правового регулювання зобов'язальних відносин / М. Пленюк // Юридична Україна: Щомісячний правовий часопис. – 2015. – №3. – С. 38 - 43.
76. Посикалюк О. Загальне особисте немайнове право за німецьким цивільним правом / О. Посикалюк // Право України Юридичний журнал / МінЮст України. – 2010. – №3. – С.253-259.
77. Посикалюк О. П. До питання про поняття юридичної особи публічного права / О. П. Посикалюк // Університетські наукові записки: часопис Хмельницького університету управління та права. – 2015. – №1. – С. 46 - 59.
78. Резнік Г. Особливості відшкодування моральної шкоди, спричиненої посяганням на особисті немайнові права дитини / Г. Резнік // Юридична Україна: Щомісячний правовий часопис. – 2014. – №8. – С. 53 - 58.
79. Романюк Я. Класифікація цивільно-правових норм: доктринальні підходи / Я. Романюк // Право України : Юридичний журнал / МінЮст України. – 2016. – №4. – С. 100 - 108.